

EURÓPA TANÁCS MINISZTERI BIZOTTSÁG

A Miniszteri Bizottság Rec(2003)1 sz. Ajánlása a tagállamok számára a turizmus előmozdításáról a kulturális örökségnek, mint a fenntartható fejlődés egyik tényezőjének támogatása érdekében

(Elfogadta a Miniszteri Bizottság 2003. január 15-én a 824. nagykövetségi szintű ülésén)

A Miniszteri Bizottság, megfelelően az Európa Tanács Alapszabálya 15. B Cikkében foglaltaknak,

tekintettel a Párizsban 1954. december 19-én aláírt Európai kulturális egyezményre, (ETS No. 18.), a Granadában 1985. október 3-án aláírt Egyezményre az európai építészeti örökség védelméről ((ETS No. 121), a Valettában 1992. január 16-án aláírt Egyezményre az európai régészeti örökség védelméről (átdolgozott változat) (ETS No. 143), valamint a Firenzében 2000. október 20-án aláírt Európai tájegyezményre (ETS No. 176);

tekintettel a kulturális örökségért felelős miniszterek Helsinkiben 1996. május 30-31-én tartott 4. Európai Konferenciájára, elsősorban a 2. sz. Határozatra a fenntartható fejlődés egyik fontos tényezőjéről, a kulturális örökségről;

figyelembe véve a Miniszteri Bizottság R(97)2 sz. 1997. február 4-én kelt Ajánlását a tagállamok számára a kulturális örökség folyamatos védelméről a szennyezés és egyéb hasonló jellegű tényezők által okozott fizikai pusztulás ellen;

emlékeztetve az Európa Tanács ez irányú tevékenységére, különösen tekintettel:

- a Miniszteri Bizottság R(94)7 sz. Ajánlására a tagállamok számára a fenntartható turizmus általános irányelveiről és a környezetbarát turizmus fejlesztéséről;
- a Miniszteri Bizottság R(95)10 sz. Ajánlására a tagállamok számára a fenntartható turizmus fejlesztési irányelveiről a védett területeken;
- az Európa Tanács Parlamenti Közgyűlése által elfogadott 1133(1990) sz. Ajánlásra a európai turisztikai irányelvekről és az 1148(1998) Határozatra a közép- és kelet-európai turizmus fejlesztés felgyorsításának szükségességéről;
- azokra a nyilatkozatokra, amelyeket a Helyi és Regionális Önkormányzatok Európai Kongresszusa fogadott el a Történelmi Városok Európai Szimpóziumán;

figyelembe véve más nemzetközi szervezetek, elsősorban az Egyesült Nemzetek Oktatási, Tudományos és Kulturális Szervezetének (Unesco), az Európai Uniónak, a Műemlékek és Történelmi Együttesek Nemzetközi Tanácsának (Icomos) és a Turisztikai Világszervezetnek a tevékenységét;

aláhúzza, hogy a turizmus elősegíti a népek közeledését egymáshoz, erősíti az európai identitást és annak felismerését, hogy milyen fontos értéket képvisel a népek sokszínű

kulturális öröksége, megerősíti a különböző kultúrák iránti tiszteletet és a tolerancia egyik fontos tényezőjét alkotja.

hangsúlyozva, hogy a kulturális örökség egyedi és pótolhatatlan vagyon, megőrzése a fenntartható fejlődés folyamatának fontos része;

meggyőződve arról, hogy a kulturális örökség idegenforgalmi értékénél nagyobb belső értékkel rendelkezik, hogy a kulturális turizmus ennek az örökségnek csupán egyik lehetséges felhasználása és hitelessége folytán vitán felüli elsőbbséget élvez a megőrzése a következő generációk számára.;

felismerve, hogy a turizmus túlzott és ellenőrzés nélküli fejlesztése veszélyezteti a kulturális örökséget, a helyi népeket és kultúrákat, és ez kulturális uniformizmust és az identitás elvesztését eredményezheti,

ajánlja a tagállamok kormányainak, hogy:

- vegyék figyelembe a jelen ajánlás függelékében foglalt irányelveket és módszereket turisztikai és fejlesztési politikájuk kidolgozásában és végrehajtásában;
- széleskörűen ismertessék meg a jelen ajánlást, függelékét és indokolását a megfelelő tömegtájékoztatási eszközök útján a helyi hatóságokkal és az illetékes szakmai körökkel és kérjék fel őket, hogy alkalmazzák a gyakorlatban az alapvető irányelveket és módszereket saját környezetükben.

Melléklet a Rec(2003)1 sz. Ajánláshoz

A turizmus eseményeinek folyamatos nyomon követése és az örökség védelmének fontossága

1. Az egyes épületek, helyek és települések, vagyis Európa kulturális öröksége a jelen ajánlás értelmezése szerint az ember és a természet kölcsönhatását megjelenítő kulturális - városi és vidéki - tájakat öleli fel. Az emberi társadalom és település történelmi fejlődését tükrözi, amelyet természeti környezetük fizikai korlátai és adottságai, valamint a külső és belső társadalmi, gazdasági és kulturális erők befolyása határoz meg.

A turizmus és a kulturális örökség érzékeny kapcsolatának kezelését szolgáló általános irányelvek kidolgozása alapvetően fontos az alábbi célok megvalósítása érdekében:

- az örökség védelme és hitelességének megőrzése, amely elsőrendű feladat mind kulturális értéke miatt, mind pedig azért, mert a turizmus pótolhatatlan vagyonát képezi;
- a kulturális turizmus integrálása a fenntartható fejlődés elemei közé;
- a történelmi környezetben nyújtott idegenforgalmi kínálat változatossá tétele és kiterjesztése egész évre a különleges helyeken tapasztalható nagy tömegű turizmus veszélyének kiküszöbölésére, a kis számú, szimbólikus vagy emblemikus jelentőséggel bíró helyekre - gyakran az év egy rövid időszakában - összpontosuló turista áradat kedvezőtlen gazdasági, kulturális és társadalmi hatásainak mérséklését szem előtt tartva;
- annak biztosítása, hogy a kulturális örökség helyeinek különleges jellegzetességei és törekénységük határozzák meg látogathatóságuk feltételeit, általában elsőbbséggel

részesítve az egyéni turistákat és a családokat. Mindez lehetővé teszi a helyi lakosok számára a látogatók fogadását és a kulturális örökség különleges értékének jobb megértését. Túlságosan nagy igénybevétel esetén a csoportos látogatások szélesebb körű speciális intézkedéseket tesznek szükségessé a népszerűsítéstől kezdve bizonyos korlátozásokig; a szervezéssel kapcsolatos teendők változhatnak az év különböző időszakában.;

- a bizonyos helyszínek elsődleges rendeltetését veszélyeztető túlságosan nagy idegenforgalom korlátozása, ilyenek például a vallási és szellemi intézmények; ahol erre szükség van, különleges kultúrák megőrzése céljából, vagy az irántuk érzett tiszteletből bizonyos örökségi helyeket szigorúbban kell védeni és csak tudományos kutatás céljából kell hozzáférhetővé tenni.

3. A kulturális turizmus kezelésének általános kerete:

- fogja át a természetes és az épített környezet, valamint a társadalmi, kulturális és gazdasági politikák minden vetületét;
- határozza meg közös érdekeken alapuló általános célkitűzéseket területi stratégiák és speciális cselekvési tervek formájában;
- a végrehajtásért vállalt megosztott felelősség vállalása érdekében, a keret átgondolt kidolgozásában vegyen részt minden érintett szektor és intézmény.

A kulturális turizmus kedvező hatása a fejlődésre és az örökség-védelemre

4. A fenntartható kulturális turizmus a minőségi termékek és szolgáltatások fejlesztése révén a helyi közösségek javát szolgáló gazdasági, társadalmi és kulturális fejlődés egyik tényezője.

5. A kulturális örökség megóvásának és támogatásának felelősségét viseljük közösen:

- a politikai vezetők;
- a lakosság;
- a kulturális örökség szakértői;
- a kulturális örökség helyszíneinek tulajdonosai és vezetői;
- az idegenforgalmi szakemberek;

az előnyök és a ráfordítások tisztességes megosztása érdekében.

6. Ezért pénzügyi intézkedéseket kell bevezetni minden szinten (országos, regionális és helyi szinten), hogy az idegenforgalmi szektor rendszeresen járuljon hozzá:

- az örökség megóvásához és fenntartásához;
- a látogatók kényelmének javításához;
- a turizmussal járó többletköltségek kompenzálásához.

Olyan irányítási módszerek támogatása, amelyek figyelembe veszik a fenntartható fejlődést

7. A hatóságok feladata a fenntartható fejlődést biztosító területi idegenforgalmi fejlesztési stratégiák kidolgozása. Ennek során nem csak a műemlékek és örökségi helyek

megóvásával foglalkozó szakértőket és adminisztrátorokat, idegenforgalmi szakembereket és más gazdasági szereplőket kell bevonni, hanem a helyi közösségeket is, amelyek elsődlegesen őrzői, öröksei és kezelői az örökségnek.

8. Ezek a stratégiák:

- elemezzék az adott örökség idegenforgalmi potenciálját;
- értékeljék az idegenforgalmi fejlesztés rövid-, közép- és hosszú távú hatását a történelmi, kulturális, társadalmi és gazdasági környezet minden vonatkozására;
- mérjék fel az érintett örökség látogatási kapacitását, különösen az egyidejű maximális kapacitást, ami alapul szolgálhat az elfogadható határok kijelöléséhez;
- szolgáljanak az irányítási tervek elkészítésének alapjául.

9. Az irányítási tervek kidolgozása során a hatóságok:

- vegyék figyelembe a területre vonatkozó meglévő fejlesztési terveket;
- határozzák meg a terv elkészítésének és végrehajtásának a különböző szakaszait, azok szerepének világos körvonalazásával;
- vonják be az érintett személyeket és szervezeteket:

. az örökségvédelemmel foglalkozó szakértőket;
. a helyszínek tulajdonosait és vezetőit;
. idegenforgalmi és gazdasági szakembereket;
. a tömegközlekedés képviselőit;
. a helyi választott testületeket, társaságokat és a helyi lakosságot;

- határoljanak körül egy megfelelő körzetet, figyelembe véve azokat a területeket, amelyek érintésével a látogatók megközelítik a helyszíneket, továbbá mindazokat, amelyekre hatással lesz az idegenforgalmi fejlesztés. A fejlesztési tervek soha nem korlátozódhatnak kizárólag az örökségi helyszínekre.

10. Az irányítási tervek:

- tartalmazzanak olyan lehetőségeket, amelyek révén a turisták tökéletesebb ismereteket szereznek a meglátogatott helyekről; ilyenek például: látogatói központok létrehozása, vagy a különböző összetételű látogatók igényeinek megfelelő és azonnal hozzáférhető információs broszúrák és dokumentumok kiadása. Magas színvonalú tájékoztatást kell nyújtani a korlátozottan látogatható, vagy megóvási okokból a közönség számára zárt örökségi helyekről;
- tartalmazzanak a szükségesnél nem több szórakozási és kényelmi lehetőséget a látogatók számára - elhelyezésük és építészeti megoldásuk ne vonja el a figyelmet a kulturális örökségtől, vagy a történelmi környezettől. Élvezzenek elsőbbséget a meglévő épületek, a helyi termékek és mesterségek;
- tegyék lehetővé a kulturális örökségi helyek megközelítését a személygépkocsit helyettesítő megfelelő környezetbarát tömegközlekedési eszközökkel;
- készüljenek egy meghatározott időszakra; a terveket tekintsék át rendszeres időközönként és a megszerzett tapasztalatok birtokában szükség szerint igazítsák azokat a célkitűzésekhez, módosítsák a prioritásokat, vizsgálják felül a munkamódszereket vagy a tervezett tevékenységeket.

Az emberek bevonása a források megfelelő felhasználásába

11. A turizmus a kultúra és a természet megismerésének egyik eszköze. Lehetőséget nyújt az önképzésre, a kölcsönös tolerancia előmozdítására, más kultúrák, népek és sokszínűségük feltárására, valamint szórakozásra, pihenésre és relaxációra. A kulturális turizmus különleges alkalmat teremt más kultúrák megismerésére örökségük közvetlen megismerés révén. Európában a kulturális örökségi turizmus elősegíti az európai identitás megerősödését, fejleszti a népek kulturális örökségének ismeretét és tiszteletét.
12. A tagállamok hatásagai hívják fel a kulturális örökség és az idegenforgalom területén dolgozók figyelmét az alábbi célkitűzésekre:
 - együttműködés a turistákkal és a helyi lakossággal, hogy a kulturális turizmus segítségével kialakított partnerség és a turizmus hatékony eszközei mozdítsák elő Európa kulturális örökségének és sokszínűségének megértését és élvezetét;
 - a kulturális örökségnek, jellegének, sokszínűségének és jelentőségének jobb megismerését célzó új lehetőségek kialakítása nemcsak a kulturális örökség helyszínein, hanem mint az oktatás egyik fontos szerepe minden szinten;
 - a turistákat fogadó személyek megfelelő képzése az örökségi hely történelméről és építészetéről, valamint az örökségvédelem problémáiról és lehetséges megoldásairól;
 - az egyes látogatóknak nyújtandó kiváló idegenvezetés kódexének kidolgozása, amely a meglátogatott örökségnek, egyediségének és törékenységének jobb megismerését és tiszteletét teszi lehetővé.